

Patiënteninformatie

Deze informatie is bedoeld voor alle kwetsbare ouderen die door gezondheidsproblemen aan huis gebonden zijn en mondzorg nodig hebben, maar niet meer naar een mondzorgpraktijk toe kunnen. Ook niet als zij daar hulp bij krijgen. In die gevallen kan een mondzorgverlener gevraagd worden om hulp aan huis te bieden.

1. Waarom mondzorg aan huis?

Bij het ouder worden kunnen er veel lichamelijke problemen ontstaan of kan het geheugen de oudere soms flink in de steek laten. Denk bijvoorbeeld aan ouderen die niet meer kunnen lopen of die een ernstige vorm van dementie hebben. Wanneer zulke ernstige gezondheidsproblemen optreden is het naar buiten gaan vaak moeilijk. Een boodschapje doen lukt dan niet meer en ook het bezoek aan de mondzorgverlener (tandarts, mondhygiënist en tandprotheticus) wordt dan erg lastig en soms zelfs onmogelijk.

Daardoor blijven veel ouderen weg bij de mondzorgverlener en dat kan schadelijk zijn voor de mondgezondheid. Zeker wanneer iemand nog een eigen gebit heeft of implantaten. Deze moeten goed verzorgd worden en behandeld als er iets mee is. Dat is belangrijk omdat er anders problemen kunnen ontstaan die op hun beurt weer voor gezondheidsproblemen kunnen zorgen. Denk daarbij aan afgebroken tanden en kiezen die pijn en kauwproblemen kunnen veroorzaken. Of ontstekingen die een hoger risico geven op hart- en vaatziekten of een slecht in te stellen diabetes. Voor ouderen die niet meer naar een mondzorgverlener toe kunnen is er de mogelijkheid om de mondzorgverlener te vragen om mondzorg aan huis te verlenen. Het spreekt uiteraard voor zich dat de mondzorg aan huis maar in beperkte mate geleverd kan worden. Dus alleen basale tandheelkundige hulp om pijnklachten te verhelpen. De beste plek voor goede mondzorg blijft de mondzorgpraktijk.

2. Hoe kan mondzorg aan huis aangevraagd worden?

Wanneer een oudere mondzorg aan huis nodig heeft, belt deze oudere naar de mondzorgverlener met de vraag of de mondzorgverlener naar zijn of haar huisadres kan komen voor een consult. In het geval dat een oudere zelf niet kan bellen, kan ook een naaste of zorgverlener bellen met dit verzoek.

De mondzorgverlener die gebeld is, zal dan aan de hand van de richtlijn bekijken of mondzorg aan huis gewenst en ook mogelijk is.

De mondzorgverlener zal daartoe enkele vragen stellen:

- a) Waarom is mondzorg aan huis nodig? En waarom is reizen naar een praktijk echt niet meer mogelijk? Indien dit is omdat er sprake is van ernstige lichamelijke of geheugenproblemen, kan de mondzorgverlener overwegen om voor een consult aan huis te komen.
- b) Worden er medicijnen gebruikt? En zo ja welke? Om veilig mondzorg te kunnen verlenen is het belangrijk dat de mondzorgverlener weet welke medicijnen er gebruikt worden. Houd daarom de medicijnlijst bij de hand. Als er geen medicijnlijst is, kan deze opgevraagd worden bij de apotheek. De contactgegevens van uw apotheek moeten dan ook aanwezig zijn.
- c) Zijn er meer zorgverleners betrokken bij de zorg? Zo ja dan moeten ook die contactadressen aanwezig zijn. Contact met andere zorgverleners kan van belang zijn om informatie in te winnen over bijvoorbeeld ziekten of medicijngebruik waar de mondzorgverlener rekening mee moet houden. Uiteraard wordt alleen contact gezocht met andere zorgverleners als u daar toestemming voor verleent.

- d) Kan de mondzorgverlener de te bezoeken woning goed binnen treden? Soms kan de deur niet geopend worden door een oudere bijvoorbeeld als de oudere niet kan lopen. Daar moet dan een oplossing voor bedacht worden.

In het eerste telefonische contact zullen naast praktische zaken ook vragen over de verwachte kosten besproken worden (zie daartoe ook de informatie over kosten onder punt 8). De oudere dient zich ervan bewust te zijn dat mondzorg aan huis niet vanzelfsprekend is. Een mondzorgverlener is niet verplicht om te komen. Hij of zij doet dat geheel uit eigen vrije wil.

3. Zijn er nog zaken waar ik rekening mee moet houden?

De woning moet geschikt zijn om de mondzorg aan huis veilig te kunnen verlenen. Daarvoor moet de woning aan enkele zaken voldoen:

- a) Er moet voldoende ruimte zijn waar de mondzorgverlener zijn of haar spullen kan neerleggen en waar de spullen schoon blijven. Huisdieren moeten daar bijvoorbeeld niet bij in de buurt komen.
- b) Er mogen geen huisdieren in het huis zijn die het bezoek van de mondzorgverlener kunnen verstoren, bijvoorbeeld honden die erg waaks zijn en daardoor agressief gedrag kunnen vertonen.
- c) De mondzorgverlener kan gebruik maken van een werkend stopcontact voor elektriciteit.
- d) De mondzorgverlener kan gebruik maken van schoon kraanwater.

4. Voor het eerst mondzorg aan huis

Een mondzorgverlener zal in eerste instantie bij de oudere thuis komen voor een eerste kennismaking en om te kijken wat er aan de hand is, welke zorg nodig is en of deze zorg ook geleverd kan worden. Een mondzorgverlener zal daarna een mondzorgplan maken waarin staat welke mondzorg nodig is, door wie die zorg verleend kan worden en hoe dat gedaan kan worden. In het mondzorgplan worden ook adviezen gegeven voor het uitvoeren van de dagelijkse mondverzorging. De mondzorgverlener zelf zal dit mondzorgplan met u bespreken. Ook zal de mondzorgverlener de kosten bespreken en desgewenst een schriftelijke begroting maken. Bij het opstellen van dit mondzorgplan zal rekening worden gehouden met de persoonlijke omstandigheden van de oudere. Zo zal er geen uitgebreid behandelplan worden gemaakt voor iemand die heel ziek is. Het motto is dat zorg doelmatig moet zijn.

Een oudere mag ook aangeven of hij of zij het prettig vindt dat een naaste aanwezig is als de mondzorgverlener aan huis komt. Dat kan handig zijn als het verwerken van informatie niet meer zo makkelijk is. Twee mensen horen immers meer dan één.

5. Mee beslissen

Wanneer een mondzorgverlener het mondzorgplan met de oudere besproken heeft, kan de mondzorgverlener dit desgewenst ook met zijn of haar naasten bespreken. Het mondzorgplan wordt indien nodig en alleen met toestemming van de oudere ook met andere betrokken zorgverleners besproken, zoals bijvoorbeeld de huisarts, wijkverpleegkundige, medisch specialist etc. Een oudere beslist zelf of het mondzorgplan uitgevoerd wordt en of en wanneer het aangepast moet worden.

6. Vrijwillige zorg

Mondzorg en een bezoek aan huis door een mondzorgverlener kan alleen plaats vinden als de oudere hiervoor zelf toestemming geeft. Wanneer een mondzorgverlener iets doet wat tegen de wil in is van de oudere is het wenselijk dat de oudere dat kenbaar maakt. Mondzorg mag namelijk niet tegen de wil in verleend worden en moet gestaakt worden als de oudere dat kenbaar maakt.

De mondzorgverlener moet dan met de oudere en eventueel zijn of haar naasten overleggen of en hoe de zorg verder voortgezet kan worden. Wanneer een oudere niet meer wilsbekwaam is, bijvoorbeeld als gevolg van ernstige dementie moet de mondzorgverlener overleggen met de wettelijk vertegenwoordiger en de wet zorg en dwang raadplegen. De wet zorg en dwang geeft aanwijzingen of en hoe zorg dan verder verleend kan worden.

7. Continuïteit van zorg

In veel gevallen zal een mondzorgverlener na zijn of haar bezoek een vervolgspraak maken om te zorgen dat de mondgezondheid van de oudere goed in de gaten gehouden wordt. Mensen met een eigen gebit en/of implantaten zullen vaak eerder terug gezien worden dan mensen met een volledige gebitsprothese. Door een tijdige controle kunnen nieuwe problemen voorkomen worden. Daarnaast zal de mondzorgverlener aanwijzingen geven over hoe de mond verzorgd kan worden. Als het voor de oudere niet mogelijk is de mond zelf goed te verzorgen, is het van belang dat een naaste of andere zorgverlener wordt gevraagd de oudere te helpen bij de mondverzorging (bijvoorbeeld met tandenpoetsen of mondspoeling). Uiteraard wordt dit met de oudere besproken.

8. Kosten

Mondzorg valt in principe niet onder de basisverzekeringen. U moet de kosten daarom zelf betalen, behalve in het geval dat de mondzorg vanuit de regeling voor bijzondere tandheelkunde of mondzorg op basis van de wet langdurige zorg (WLZ) gegeven wordt. De zorgverzekeraar en/of de mondzorgverlener kan daar meer over vertellen. Voor veel thuiswonende ouderen geldt dat zij niet onder deze regelingen vallen en dat er kosten verbonden zijn aan mondzorg. Om vervelende financiële verrassingen voor te zijn, is het goed om met de mondzorgverlener te bespreken welke kosten er in rekening gebracht zullen worden, wanneer er mondzorg verleend wordt. Voor een huisbezoek wordt naast de gebruikelijke kosten voor de behandeling ook een aanvullend bedrag berekend voor het bezoek aan huis. Veel van deze kosten worden gedekt door een aanvullende tandartsverzekering. Voor de geldende tandartstarieven verwijzen wij graag naar de website van alles over het gebit: www.allesoverhetgebit.nl/alles-over-kosten-en-vergoedingen

9. Wilt u meer weten?

Meer informatie vindt u op www.allesoverhetgebit.nl, www.mondzorgbijouderen.info en op www.ivorenkruis.nl. Op deze websites vindt u meer informatie over het belang van mondverzorging en professionele mondzorg.

De website van het Kennisinstituut Mondzorg biedt actuele informatie over richtlijnen voor tandartsen en andere mondzorgverleners: www.hetkimo.nl